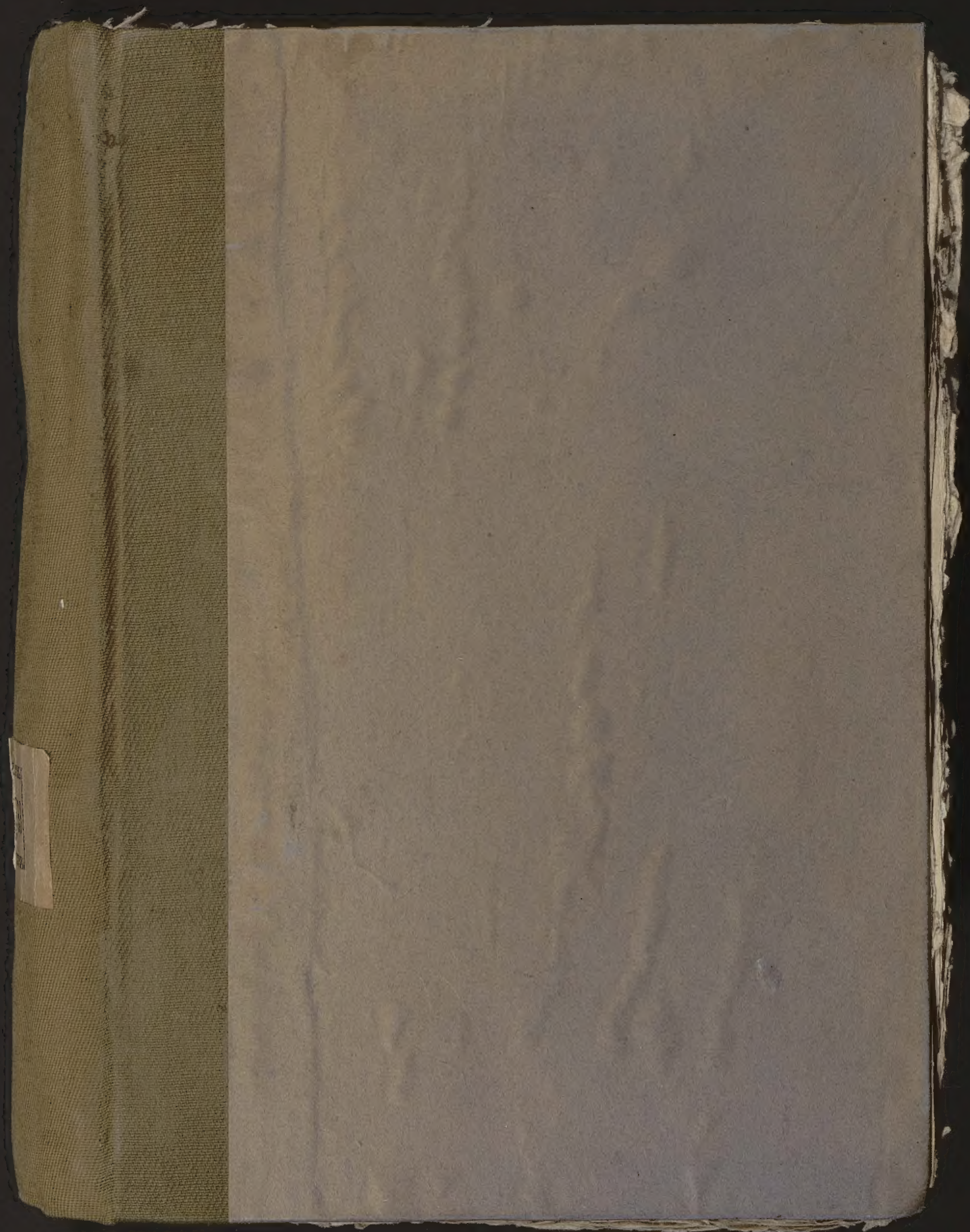
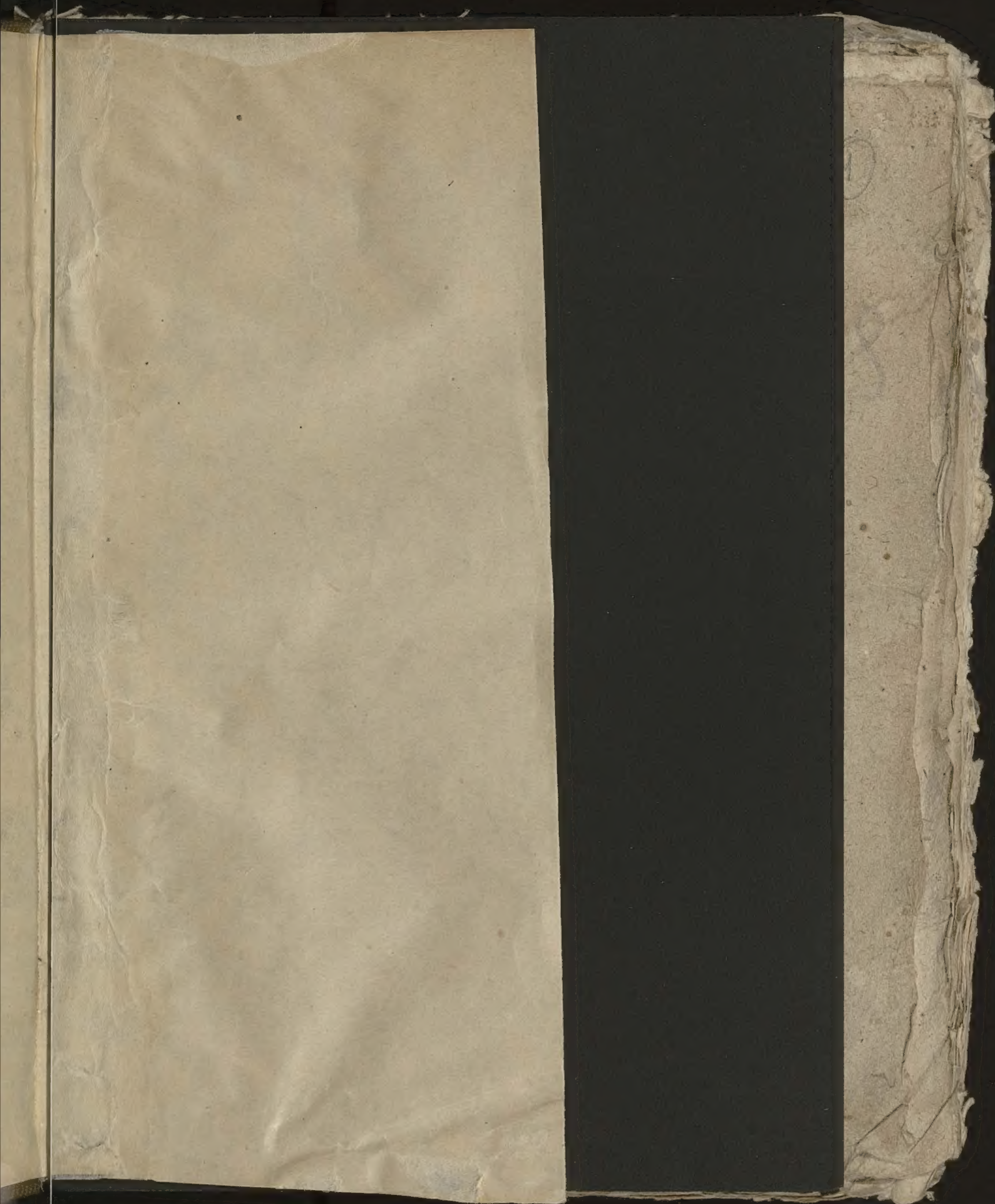

GRATULATIONES AD SACRUM NUPTIALE

Virtute, Doctrinâ, ac Poëtices Laude, Ornatissimi Juvenis,

DN. GEORGII PRÆTORII, in Schola patria Stendaliensi, Studiosam Juventutem docentis,

SPONSI;

ET

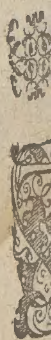
Honestæ, castæ, modestæ, itemque omnis virtutis genere præditæ Virginis,

MAGDALENÆ BOGNERIANÆ, Viri quondam Ampliss: & Prudentiss: DN. IOHANNIS BOGNERI, Telonæ & Consulis VVricensis meritissimi, relictæ Filiæ, SPONSÆ.

Ad diem 8. April. An. 1611. celebrandum.

Scriptæ ab Amicis.

Exscripsit Andreas Eichorn.

Empus adeſt Vernum, moveamur ut illa moventur
Vivida, quæ tenuit mortua triſtis hyems.
Tempus adeſt lætum, ſaltemus ut omnia ſaltant
Conſociata, diu quæ tulit acris hyems.
Tempus adeſt ſanctum, en ſociale GEORGIVS *intrat*
SCVLTETVS *fœdus* MAGDALA BOGNERIA.
Intrant fortuitò? minimè, ſed convenienter
Diſponente DEO, *Perficiente* DEO.
Intrant optatò: Sponſo fert Muſa coronam,
Sponſæ forma, pudor, mens pia, caſtus amor.
Divitiæ nec delitiæ, nec honos ſed onus ſunt
Verè, plus peterent, quãs bona fama? nego.
Iam jam jungantur, moveantur corpora, corda,
Dextra, Siniſtra, Pedes, Ora, Thalaſsio jam.
Eſto pium Pæan, DEVS *autor Conjugiorum:*
Nil ficti ficta Dîiq; Deæq; dabunt.
Promotor DEUS *eſt* TRINUNUS *conjugiorum,*
Tutor is, & Promus, condus, amicus erit.
Conjugij ordo bonus; quia ſolum vivere, dixit
Verax et Sapiens, non video eſſe bonum.

Unus homo ceu nullus homo, solatia soli
Mundus nulla dabit, pignora nulla dabit.
Vitæ tædebit solum, studijq; laboris:
Omnia tædebunt quæ numerare potes.
Ergo felices ô terq; quaterq; beatas
Præsentes tædas prædico jure novas.
Adfuit his etenim prece consilioq; vocatum
Numen, confusus Dæmonis ecce dolus.
Adsit adhuc opto DEUS hisce, GEORGIUS atq;
MAGDALENA diu sint in amore pio.
Sint in honore pio, dio immoriantur honori:
Felix sit thalamus, sit domus & tumulus.
Pòst dubium nullum, firmatum Sanguine CHRISTI
Fædus, eis, nobis cælica vita venit.

Matthæus Crachtius Ecclesiæ VVricensis
Pastor, vicinarumq; Inspector.

ALIUD.

PHœbus Prætori socialia sacra parari
Cernens, ad Musas protulit hosce sonos:
O mea progenies sudas quæ in culmine honoris,
Huîc Sponso, lætè dic, rogo, fausta, novo.
Vixit nam multos nobiscum suaviter annos,
Ceu veri testes, Odera & Albis erunt.
Finierat Phœbus, subito grex Delius omnis
Incepit lætus fundere tale melos.

Sponse

Sponse decus nostrum, quondam VVricensis alumni
Rector, jam patriæ firma columna Scholæ:
Hæc jam quæ instituis thalami sint gaudia fausta,
Et ceptis faveant numina sancta tuis.
Rem facis eximiam, cælestis tota caterva
Quâ delectatur, jubila cuiq; canit.
Nam castus castæ flagraris amore puellæ,
Et fugis impuri retia vafra ducis.
Propterea castus tædarum præses & autor
Vestra suo casto flamine corda reget.
Ut mentes thalamo nexas concordia nectat,
Una, & sint semper corpora bina, caro.
Nec molles vincant vos unquam in amore columbæ,
Nec placidum turbet lis inimica thorum.
Tumq; domum vestram penu vinoq; perenni
Ditabit, quē reget nullibi macra fames.
Vxor producet fæcundi palmitis instar
Pignora chara viro, pignora grata DEO.
In multos geminam stirpem, quæ Nestoris annos
Servabunt, & erunt gaza petita solo.
Postea præsentis converso cardine vitæ,
Transferet ad sedes, vos Deus ipse, poli.
Hæc tibi tumq; tuæ Sponsæ supremus Olympi
Rector concedat, pectore & ore precor.

Hæc amoris & honoris ergò scribebat
Matthias Bræcovius Spandanus,
jam apud VVricenses verbi
divini minister.

Fœdera

ALIUD.

Fœdera Conjugij dirus Phlegethonteus anguis
Sperni, deleri, nocte dieq; studet.
Approbat econtrà petulantia castra sequentes
Impuræ Veneris, fictaq; sæva Papa.
Hæc vita est Divis odiosa, inimica salutj,
Et res perpetuæ semina mortis habens.
Luctus sollicitos depellit vita jugalis,
Turbatæ mentj gaudia datq; thorus.
Vincula Connubij vult PRÆTOR firma feracis,
Quò sit perpetuò fida marita viro.
Conjugio jungit stabilj propriamq; dicare
Vult MAGDALENAM, quæ probitate viget.
Mutua sincero constringat pectora amore,
Avertat linguæ prælia tetra DEVS.
Sit felix opto Thalamus; procul ite querelæ,
Vivite constantj, fœmina virq; thoro.

Iohannes Tiden VVricens. Reipub. patriæ Senat. Adfini suo honoris ergò scribeb.

ALIUD.

SPONSE, novos thalami subijsti lætus honores,
MAGDALIS amplexus dum tibi jure venit.
GAUDE, sis salvus multosq; superstes in annos,
Nec turbent Thalamum jurgia dira tuum.
Verter amor duret longos in Nestoris annos,
Vnus amor sit, mens, sit simul, una, fides.

Conju-

Conjugij vestri multos post edite fructus,
Vestraq; sit multâ prole beata domus,
Ducite Nestoream concordi pectore vitam,
Absit ERIS vestris mentibus, adsit EROS.

à

Iohanne Cillichio. Rh. March:
Not. Publ. amoris ergò.

ALIUD.

SAt dotata venit, sat compta est forma puellæ,
Id quod inest animo, si benè fervet opus.
Hoc tibi consilio si ducitur uxor in ædes,
Uxor amans, aberit per via fraudis Eris.
Non fallor, fuerat mens hæc tibi docte GEORGI,
Mente valens, qui non quæreret apta sibi.
Sat tibi ducta bona est, sat amica est, obvia non est
Fingere lasciva, signa rogata, Dea.
Intus habet, quod ames, quod amat quoq; permanet intus,
Non domus est, ut, quam multa columba petit.
Est pia, dos PIETAS non est spernenda; quod optas,
Casta pudicitiæ, Numina fronte gerit.
Hic tibi crescat amor, votis bene consona nupta est,
Quemq; paras, non vox, vota parare thorum.
Nunc dotata sat est, nunc surgito, fultus amore,
Conjugium colito, quod colat illa, dato.
Omnia fausta precor, quæ sunt contraria faustis,
Ultra Sauromatas, turbine ventus agat.

Henricus Albertus, Scholæ
VVricensis Moderator.

Ejusdem.

Ρωμαϊκὴ Βαβυλὼν καγχάζει γάμφρου ἔρωτα
τοῦτον ἰώνγα κλέω καὶ πάντες κάζομεν ἡμεῖς.
Νυμφίος ὅττι θέλῃς ἀπὸ Νύμφης σεῖο καλεῖσθαι,
ταῦτα Γεώργε ποιεῖς ζηνὸς μεγάλοιο ἕκητι.
οὖν, φρεσὶ πευκαλίμῃς σύ μὴ φρένα θήλεαν ἕξεις.
μὴ ζητῶν ἄλλους θαλάμους μήτ᾽ ἔργα γάμοιο
κρυπταδίης εὐνῆς, μοιχὸς παρακαίρεα ῥέζων,
συζυγίης ὅσσ᾽ οὔτι γαμηλίου ἥρμοσ᾽ ἀριθμός:
ἀλλὰ σοφῶς πράττων βουλῇ εἰς οἶκον ἱκάνει
αἰδέσιμον, χαρίεσσα φίλη σοῦ ἧχι τέθηλε,
ἣν παρθένος ἧχι πέπειρος ἢ πολυέδνη.
πολλὴ αἷς χάρις ἐστὶ ἀποστράπτουσα προσώπου,
αἳ κόσμον φορέει παμποίκιλον, αἵδε χιτῶνα
πορφύρεον χρυσέῃσιν ἀπηρτημένον περόνῃσι
αἰδοῖαί τε φίλαι τοῖς πλείστοις ἀνδράσι κοῦραι:
ἀλλὰ ἐμοὶ Νύμφη φίλον ἦτορ ἀείσοος ἔσται,
ἧς πέρ τῆς ἀρετῆς κάλλος πέλεται περίπυστον
ἠδὲ σαοφροσύνη ἀδοῖ καὶ πολλῇ ἀρίστη.
καὶ ταύτην σὺ Γεώργε φίλεις, ἀφίλου κατὰ φρεσὶ
τὴν ταχὺ εὗρε, κακῆς μὴ κουρ᾽ ἐπιθυμίαν εἶχε.
ἔσσεται οὐ κίβδηλον ἐπίκλοπον ἦθος ἔχουσα
μή ποτε τερπομένη ἑτέροις γλυκερώτερα λέχεσσιν.
κείνην ἕλκει ἔρως μετὰ σεῖο ταχυδρόμου, ἀνδρῶν
ἡρώων πατρίδος μεγαλώνυμον εὖχος ἐχόντων
αἶαν ἐς ἀλλοδαπὴν, καὶ οὐδὲ ἀδίδακτον, ἱκέσθαι,
πᾶσι ἔρως, ὅτι πολλὸς, ἐκεῖ μέγα γίγνεται ἔσρος.
κύπριδος οὖν γλυκερὸν θάλος αὐτόθεν αἶρε Γεώργε,
ἀντὶ κακῶν πλείστων νῦν ἤπια φάρμακα λείψας
πολλὰ φέρειν εἴωθε, γάμος θνητοῖσιν ἐκεῖνος
χάρματ᾽ ἄνευ δὲ λέχους πολλῶς μέγα γίγνεται ἄλγος.

εὐσεβέως

εὐσεβέως ἡμεῖς πάντες νῦν εὐχόμεθ᾽, εὐνῆς
ὑμῶν μέλλει ὅπως τέλος ὄλβιον ἔμμεναι αἰεί.
πρῶτα θεὸς, μετάπειτα κόρος, καὶ τέκνα σὺν αὐτοῖς,
φέρτερα πλεῖστα γὰρ, εὐχῇ ἐμείοθεν, ἐνθὺ παρέστων.

ALIUD.

SUnt tria, quæ mirâ celebrant ſacra dogmata laude,
Vnde DEus gaudent & cruce feſsus homo.
Vnanimis quando fratres Concordia nectit,
Viciniq; ſibi complacuiſſe ſtudent.
Hæc duo terrigenis certê ſunt maxima dona,
Nec niſi per ſacras accipienda preces.
Sed, duo quod ſeqvitur longë eſt præſtantius; ardor
Iungat concordj ſi duo Corda jugo.
Inde DEVS primùm ſociam ſociavit Adamo,
E coſta fuerat qvæ fabricata virj,
Creſcite terrigenæ (dicens) ſub luminis oras,
Ominibuſqve bonis edite progeniem.
Hoc qvoniam ipſe DEVS fierj vult, atqve Vetuſtas
Fecit id, & faciet candida poſteritas.
En quoq; judicio recto doctiſsime SPONSE,
Ducitur in thalamum SPONSA pudica tuum,
Quam tibi nunc reddit propriam non cœca libido,
Non Venus, aut ſors, ſed cura paterna DEI.
Omine felici ſuccedant omnia vobis :
Talia pro Sponſis Vota preceſq; fero.
Huc ô Chriſte veni, propera cum Flamine ſacro,
Lætâ fronte novuum reſpice Chriſte thorum.
Fædere connectat binas has flammula mentes,
Flammula non vllo commoritura die.

B Vivite

Vivite concordes, cingat pax aurea lectum,
Patris & hic nomen, matris & illa gerat.
Gaudete & florete, vigete, virete, valete,
Absint, quæ turbant, jurgia amara, thorum.
Nestoream vivas, precor, ut Tu SPONSE senectam,
Tuq; Sibyllinos SPONSA pudica dies.

Benedictus Bonus VVricen: Scholæ patriæ Cantor.

ALIUD.

Πολλάκις εἴρηται, εἰ ὠφελιμώτερόν ἐστιν,
Σύζυγον ἢ ἄγαμον διάγειν βίον ἐν μερόπεσσιν;
Καὶ μὲν ἀτιμήσας λιπαρῶς γάμον ὄχλος ἄναγνος,
Αὐτῷ ἐγκάλεσεν πάντως γὰρ καὶ κακοήθως;
Ἠδὲ ὅμως χθονίας ὁρμὰς ὀλοάς τε ὀρέξεις,
Ἀνθρώποισι διδὼς πορνείας τ' ἀνδροφονούσας.
Οὐ γνώμην ὀρέγει οὐδὲ Ἀρχιερεὺς κακόεργος,
Κῆνσον τ' ἐξ αὐτῶν καὶ χρυσεὰ χρήματα δέξας.
Ἀλλὰ γραφὴ ἁγίη τὸ ἐναντίον ἐξαγορεύει·
Πᾶσι διδοῦσα γάμον καὶ ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί.
Ἀτρεκέως γὰρ ὁ ἀθάνατος θεὸς ἐν παραδείσῳ
Τῷ Ἀδάμῳ χείρεσσιν ἑῇσι προσήγαγ' ἄκοιτιν,
Φάς· οὐκ ἐς ἀγαθὸν μόνον ἄνθρωπον βίον ἕλκειν.
Τύνη ἄρ εὐθεῖαν εἰσέρχῃ τὴν ὁδὸν, ἠδὲ
Δόγματα ἀμφαγαπᾷς μάλα φίλτατε ΝΥΜΦΙΕ θεῖα,
Ὅττι ἀγαγεῖς κεδνὴν κούρην πρὸς δώματ', ἄνασσαν.
Ὥστε ἔμμεν πάντων δούλων τεκνῶν τε φιλίστων.
Ὄφρα τά σοι παράδῳ θεὸς ἐν τῷ αἰθέρι ναίων,
Εὔχομαι.

Εὔχομαι ὀτραλέως, καθάπερ καὶ χρηστὰ μάλιστα
Εἰρήνην, ζωὴν εἰς μάκρον, χάρματα πολλά.

F. ab
Eliâ Rhevvaldo VVricenâ-March.
φιλίας καὶ εὐνοίας ἕνεκα.

ALIUD.

DUm Samiæ quondam Iunoni ſacra parabat,
Sub ſocij auſpicium thalami, devota vetuſtas;
Viſceribus prius exemtum fel in abdita terræ
Condebat, multâ cum ſedulitate; ſubinde
Liba, liquore favi condita, ferebat ad aras,
Suaveq; fundebat vinum: quod oporteat eſſe
Connubium dulce & blandum, diroq; carere
Iræ præcipitis fermento. Fœdera lecti
Legitimi, qui jura tori nexusq; probatis,
Concordes flammas uſq; uſq; fovete favoris.
Sic eritis Superis grati: Ate dira faceſſet.
Quid? ſoboles aderit, morumq; decore fideq;
Præſtans, & geminum referens pietate parentem.

Nicolaus Viſmarus Primislav. March.

ALIUD.

COnjuge nil melius, nil conjuge dulcius illâ,
Qvæ jugiter DEVM colit.
Nobilitate ſuâ gemmas hæc vincit & aurum,
Aut ſi quid auro dignius.

 Hæc

Hæc eſt curarum, & dulcis medicina dolorum,
Qvi corde ſurgunt anxio.
Ac datur à Domino, Dominum qvi mente fidelj
Obſervat & colit pié.
Talis qvando tibj nunc, ornatiſſime SPONSE,
Favore cedit cœlitum:
Qvis Te felicem totoqve ex aſſe beatum
Non jure dicat optumo?
Ergô ſorte tua gaude, ſors fert ita, gaude,
SPONSA ô ſimul lectiſſima.
Nam Tibj doctrinâ & nullj pietate ſecundus
Maritus obtingit modó;
Qui charus Muſis, qui charus & omnibus idem
Vivit vigetq; protinus.
Hic quia plus animo te amat, hunc redamato viciſſim,
Decet magis nil conjuges.
Sic thalamum veſtrum Concordia dia beabit,
Prolem miniſtrans plurimam.
Quæ vobis, noſcens ſummum celebranſq; parentem,
Feret petita gaudia:
Hoc precor eveniat, nec me DEVS irrita vota
Sinas precantem fundere.

Fauſtæ gratulationis, amoris
& honoris Ergò F.

Petrus Liſerus.

tondemur, & convivimus ex consuetudine: sic IN LOQUENDO, NON SI QUID VITIOSE MULTIS INSEDERIT, PRO REGULA SERMONIS ACCIPIENDUM ERIT. Nam ut transeam, quemadmodum vulgo imperiti loquuntur; tota sæpe theatra, & omnem circi turbam exclamasse barbare scimus. Ergo CONSUETUDINEM SERMONIS VOCABO CONSENSUM ERUDITORUM, sicut vivendi, consensum bonorum.

Et ego, Fabi, ea tantùm Latina, & Græca esse agnosco, & scio, & in hoc libro posui, quæ apud te, & bonos autores veteres alios extant. Nam quæ in triviis, aut silvis hominum malè eruditorum, peiùs feriatorum prostant, & hodie possim obtinent, ad Circi tui turbam relego.

Eod. lib. cap. V.

Eloquentia non mediocri opus est, ut de unaquaque re dicat PROPRIE ET COPIOSE.

Lib. 8. cap. II.

Perspicuitas in verbis præcipuam habet proprietatem. Primus enim intellectus est SUA CUIUSQUE REI APPELLATIO. Cui proprietate, quæ nominibus ipsis cujusque rei utitur, contrarium est vitium, quod apud nos Improprium, ἄκυρον apud Græcos vocatur.

Lib. 1. cap. X.

Mihi non invenustè dici videtur, ALIUD esse LATINE, ALIUD GRAMMATICE LOQUI.

M. *Tullius Cicero.*

Non tam præclarum est SCIRE LATINE, quàm turpe nescire: neque tam id mihi oratoris boni, quàm civis Romani proprium videtur.

C. *Suetonius Tranquillus.*

Marcus Pomponius Marcellus, sermonis Latini exactor molestissimus, quum ex oratione Tiberium repre-

hen-

hendisset; affirmante Ateio Capitone, & esse illud Latinum, &, si non esset, futurum: *Certè jam inde mentitur*, inquit, *Capito*. TU ENIM CÆSAR CIVITATEM DARE POTES HOMINIBUS, VERBIS NON POTES.

At hodie, Marcelle, gentiles tui, sed spurii, Marculi, & Marcellini dare possunt.

Iul. Cæs. Scaliger.

Exerc. CXXIX ad Cardanum.

Neutiquam vel tibi, vel mihi, vel alij nunc (sumus enim in lingua patria peregrini) licuit, licétve, alios in usus torquere vocabula, quàm qui à civibus Romanis fuit olim nobis apparatus.

Exerc. LXXXIX. 2.

Omnino verba tua minimè subtilia: oratio verò
parùm scita. Quod enim fit, ut toties diximus, non est,
Sic loquutum te oport . Neque hæc Grammatica sunt,
sed intersunt Philosop : Valdè enim à seipso differt,
quod dum fit, & quum est NAM QUID INTEL-
LIGAM, SI TUA SIT PERVERSA O-
RATIO? Alibi hoc genus hominum, quod supinè lo-
qui sibi licere vult, aitq; non esse verborum curam Phi-
losopho, castigavimus. Itaque in secundo Topicorum
divinus præceptor ACCURATE SCRIBEN-
DUM, ATQUE LOQUENDUM monet:
ἁμαρτάνουσιν οἱ τοῖς ἀλλοτρίοις ὀνόμασι τὰ πράγματα προσαγο-
ρεύοντες: *peccant, qui alienis nominibus res appellant.* Latinè
igitur loquere, & subtiliter, qui Latina, & subtilia profi-
teris.

Ludovicus Vives.

ADITUS SUNT LINGUÆ AD ARTES OMNES, quoniam illis sunt traditæ: sed aditus tantùm, non etiam artes; ostia, non ædes.

ADA-

